

Vynikání v životě s Aspergerovým syndromem

aneb Unikátní perspektiva

Přeložila Pavla Šoukalová, dobrovolník Míše naděje (www.misenadeje.cz)

Při toulkách po zelených kopcích na západě Severní Karolíny jsem měla neodbytný pocit, že jsem něco zapoměla. Provedla jsem klasickou kontrolu: kreditní karty, telefon, peněženka a podobně, ale ten pocit stále trval. Konečně jsem si uvědomila, co mi chybí: můj syn. Většina čtenářů si asi hned představí malé děťátko nebo teenagera, ale mému synovi je 24 let! Proč je tedy pro mě toto odloučení tak těžké? Můj syn má Aspergerův syndrom, a přestože dosáhl vysoké úrovně kompenzace a vystudoval i vysokou školu, vím, že stále uvnitř sebe čelí mnohým strachům a pochybám. Až do teď jsem mu vždy byla na blízku, abych mu s tím vším mohla pomoci.

Má mysl tedy přechází všechna ta „co kdyby“ a já doufám, že ho zanechávám s dostatkem znělých rad a návodů, které mu pomáhaly už od základní školy. K panikaření, že se snad vrátím těch 1200 mil, které jsme ujeli v posledních dnech, se přidávalo ještě to, že tam, kde teď bude můj syn, nebude mobilní signál. Ve světě nepřetržité komunikace můj syn odjel do divočiny Pisgah National Forest na několikaměsíční stáž. Cítila jsem se ztracená, protože nebyla žádná šance, jak zjistit, jestli je v pořádku nebo jestli nepotřebuje pomoc.

Kromě role matky mi přísluší ještě role ředitelky základní školy. Chtěla bych rodičům dodat odvalu, že existuje naděje, a přestože některé výzvy se zdají nezdolatelné, můžeme je zvládnout a dosáhnout tak svých cílů.

Nyní popíšu, jak jsme úspěšně zvládali děti s Aspergerem. První mě napadá to, že rodiče musí být připraveni něco obětovat, aby svým dětem pomohli. Důležitý je zejména čas a ochota dávat dítě vždy na první místo, dokonce před své osobní cíle. Já jsem se také nepřihlásila na post ředitelky, dokud nebyl můj syn schopen pracovat sám na domácích úkolech a být více soběstačný. Po mnoha letech debat s rodiči mohu říci, že úspěšní studenti jsou ti, jejichž rodiče jsou ochotni věnovat jim dostatek svého času.

Jednou z výzev, které studenti s Aspergerem čelí, je organizace. Od základní po vysokou školu jsme se synem prováděli každodenní kontrolu batohu, procházeli každý sešit a dívali se, co je třeba udělat. Dokud nebyl starší, nemohli jsme ve všední dny po večerech sledovat televizi ani dělat jinou podobnou aktivitu. Při děláni domácích úkolů jsem u něj seděla a pomáhala mu soustředit se a neodbíhat od tématu.

Dalším problémem je, že tyto děti mívají často nečitelný rukopis. Psané projevy tedy nebyly ani známkovány, protože je učitelé nepřečetli. Můj syn byl ve slohu talentovaný, ale nebyl schopný své myšlenky přenášet na papír. Takže mnoho let mi každý večer diktoval a já jeho práce zapisovala. V deváté třídě začal chodit na hodiny psaní na PC a začal si psát sám. Díky tomu byly i domácí úkoly rychleji hotové a mohli jsme se věnovat po večerech jiným aktivitám, které mu pomáhaly např. v sociální oblasti.

Takovou aktivitou bylo pro nás v té době Community Theatre („komunitní divadlo“). Syn začal nacvičovat vystoupení ve stejné době jako psaní na PC a obě tyto události pro něj byly zlomové. Dostal roli a divadlo mu otevřelo bránu do světa socializace a tréninku fungování ve větší skupině.

Pohánělo ho to k tomu, aby chodil více mezi lidi. Před tím býval plachý a nejistý. Cestu divadelnictví často doporučuji rodičům, jejichž děti potřebují pomoc v sociální oblasti. Zároveň to funguje jako trénink koordinace a jako terapie. Můj syn se vypracoval na člena herecké společnosti, má své publikum a byl obsazen už v mnoha rolích.

Dalším z problémů našeho syna byl orientační smysl – ztrácel se. Opakovaně selhával po cestě do školy nebo při výletech. Jednou, když byl na letním vědeckém táboře, jsem ho jela zkontrolovat a on tam nebyl. Hned jsem běžela rozrušeně do haly volajíc „Moje dítě se ztratilo!“. Jindy se zase ve vědeckém centru nechal rozptýlit mravenčí cestičkou, odpojil se od skupiny a neshledali se až do konce programu. Ve škole jsme ten problém vyřešili tak, že když v sedmé třídě začali mít hodiny v různých třídách, obcházel si třídy ještě před začátkem vyučování. Od sedmé do dvanácté třídy jsme to praktikovali i v létě, než začal školní rok, a pokračovali jsme i na vysoké. Pamatuju si, jak jsem nespočetněkrát jako špion chodila za ním z místa na místo, abych se ujistila, že tam v pořádku dorazil.

Můj syn získal během střední a vysoké školy mnoho akademických ocenění a stipendií. Absolvoval Texas Tech s vyznamenáním a má titul z přírodní historie a humanitních věd.

Jak jsem si tak srovnávala tyto myšlenky, Delta Airlines oznámily možnost získat voucher na cestování. Tuto šanci jsem využila a z voucheru na 400 dolarů jsem byla nadšená. Mohla jsem se uklidnit myšlenkou, že svého syna uvidím dříve, než jsem nedávno tušila. Ani mi nevadilo strávit skoro celý den na letišti v Atlantě, abych voucher získala. Alespoň mám teď o čem vyprávět, nemyslíte?

Můj syn byl po několika letech hledání zaměstnání přijat v březnu 2012 národní manažerskou společností a v lednu 2014 přeřazen do Baltimoru. Tam byl dosud dvakrát povýšen a stal se v roce 2015 stavbyvedoucím samostatného pracoviště v přístavu. Bydlí sám v bytě a zapojuje se do společnosti a kolektivů. Využil svoje schopnosti v psaní a jeho práce jsou publikovány v knižní sbírce na Amazonu. Pokračuje ve svém vnímání světa z jiné perspektivy a čas od času se mě ptá, jaké je to vidět svět očima někoho, kdo nemá autismus. Vyrovnávání se s každodenními situacemi a kontakt s lidmi pro něj znamenají velké úsilí, ale on úspěšně funguje a vždy se dokáže vcítit.

Terra Singletary pracuje v oblasti vzdělávání už 24 let. Když byl její syn malý, byla bilingvní učitelkou v Dallasu a pak přesídlila do středního managementu, kde pracovala pět let jako asistentka ředitele a 14 let jako ředitelka základní školy. V současnosti vede studenty učitelství na Univerzitě v Memphisu. Nejvíce naplňující věcí, kterou kdy v životě dělala, pro ni byla výchova jejího syna.

Z anglického originálu: *Excelling in Life with Asperger's, A Unique Perspective*, z magazínu Autism Parenting, vydání 53

Prohlášení: Autor tohoto článku si nijak nenárokje autorská práva k ničemu v něm uvedenému. Tento článek není lékařskou radou ani lékařskou pomocí, je určen výhradně k informačním a vzdělávacím účelům a má nekomerční povahu